EURÓPSKA
KOMISIA

V Štrasburgu 12. 9. 2023
COM(2023) 533 final

2023/0323 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách

(Text s významom pre EHP)

{SEC(2023) 313 final} - {SWD(2023) 312 final} - {SWD(2023) 313 final} -
{SWD(2023) 314 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Každý rok sa v EÚ vystaví približne 18 miliárd faktúr, čo je viac ako 500 faktúr každú sekundu[1]. Spoľahlivé platobné toky sú potrebné na zvýšenie konkurencieschopnosti hospodárstva EÚ, a najmä malých a stredných podnikov (MSP).

Tovar a služby sa často dodávajú na základe odkladu platieb: dodávateľ (veriteľ) poskytne klientovi (dlžníkovi) lehotu splatnosti na uhradenie faktúry (obchodný úver) po dodaní tovaru alebo poskytnutí služby dohodnutej v zmluve. Oneskorené platby sú platby, ktoré neboli vykonané v dohodnutej alebo zákonnej lehote. Tieto platby majú vplyv na spoločnosti vo všetkých odvetviach[2] a všetkých členských štátoch[3] a v neprimeranej miere majú významný vplyv na MSP[4].

Hlavnou príčinou oneskorených platieb je asymetria vo vyjednávacej sile medzi veľkým klientom (dlžníkom) a menším dodávateľom (veriteľom). Často to vedie k tomu, že dodávateľ musí akceptovať nespravodlivé platobné podmienky. Pre dlžníkov je oneskorená platba atraktívnou formou financovania, ktoré dlžníka nič nestojí, no pre veriteľa predstavuje náklady. K tomu sa pridáva nevhodnosť súčasného právneho rámca EÚ, smernice 2011/7/EÚ (smernica o oneskorených platbách), v ktorej chýbajú dostatočné preventívne a vhodné odrádzajúce opatrenia a ktorej mechanizmy presadzovania a nápravy sú nedostatočné[5].

V revízii smernice o oneskorených platbách sa riešia tieto nedostatky s konečným cieľom zlepšiť platobnú disciplínu všetkých dotknutých subjektov (orgánov verejnej moci, veľkých spoločností a MSP) a chrániť spoločnosti pred nepriaznivými vplyvmi oneskorených platieb v obchodných transakciách.

Revízia smernice o oneskorených platbách bola zahrnutá do pracovného programu Komisie na rok 2023 v rámci cieľa „Európa pripravená na digitálny vek“.

• Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky

Zlepšenie platobného správania v obchodných transakciách je jedným z cieľov oznámení Komisie *Aktualizácia novej priemyselnej stratégie na rok 2020*[6] a *Stratégia pre MSP pre udržateľnú a digitálnu Európu*[7]. V revízii sa nadväzuje aj na odporúčania, ktoré vydala platforma Fit for Future v stanovisku prijatom v decembri 2021[8], a na uznesenie Európskeho parlamentu z roku 2019[9]. Táto iniciatíva prispieva aj k cieľom oznámenia *Dlhodobá*

---

1 Európska komisia (2019). *Study on the evaluation of invoicing rules of Directive 2006/112/EC. Final Report* (Štúdia o hodnotení pravidiel fakturácie podľa smernice 2006/112/ES. Záverečná správa).

2 Správa o európskych platbách za rok 2022.

3 Správa o európskych platbách za rok 2022.

4 T. Nicolas, *Short-term financial constraints and SMEs' investment decision: evidence from the working capital channel*, (Krátkodobé finančné obmedzenia a investičné rozhodnutie MSP: dôkazy vyplývajúce z pracovného kapitálu), Small Business Economics (2021).

5 Final opinion 2021_SBGR2_06 Late payments_fup_0.pdf (europa.eu).

6 COM(2021) 350 final.

7 COM(2020) 103 final.

8 Final opinion 2021_SBGR2_06 Late payments_fup_0.pdf (europa.eu).

9 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0042_SK.html.

konkurencieschopnosť EÚ: výhľad na obdobie po roku 2030[10]. Účelom tejto revízie je totiž vniesť spravodlivosť do obchodných transakcií, zvýšiť odolnosť MSP a dodávateľských reťazcov, podporiť rozsiahlejšie využívanie digitalizácie a zlepšiť finančnú gramotnosť podnikateľov. Smernica o oneskorených platbách je súčasťou hodnotiacej tabuľky REFIT[11].

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Smernica o oneskorených platbách je úzko prepojená so smernicou o nekalých obchodných praktikách vo vzťahoch medzi podnikmi v poľnohospodárskom a potravinovom dodávateľskom reťazci (ďalej len „smernica o nekalých obchodných praktikách“). Právny vzťah medzi týmito dvoma dokumentmi je vysvetlený v odôvodneniach 17 a 18 a v článku 3 ods. 1 smernice o nekalých obchodných praktikách. Smernicou o nekalých obchodných praktikách sa nezasahuje do pravidiel, nápravných opatrení a dôsledkov stanovených v smernici o oneskorených platbách. Zároveň sa ustanoveniami smernice o oneskorených platbách nezasahuje do pravidiel uplatniteľných v agropotravinárskom sektore na dohody o rozdelení hodnôt, platby v rámci školského programu alebo určité platby pri predaji hrozna, muštu a vína v inom ako spotrebiteľskom obale v sektore vinohradníctva a vinárstva.

Smernicou o oneskorených platbách sa upravujú platby v obchodných transakciách medzi verejnými obstarávateľmi a hlavnými dodávateľmi a medzi dodávateľmi a ich subdodávateľmi. V článku 71 ods. 3 smernice 2014/24/EÚ a v článku 88 ods. 7 smernice 2014/25/EÚ o verejnom obstarávaní sa členským štátom poskytuje možnosť stanoviť ustanovenia o priamych platbách subdodávateľom.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Článok 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) je vhodným právnym základom tejto iniciatívy na dosiahnutie jej cieľov. Článok 114 ZFEÚ je vhodným právnym základom pre opatrenia zamerané na dosiahnutie cieľov stanovených v článku 26 ZFEÚ (harmonizácia vnútroštátnych ustanovení).

Je potrebné prijať opatrenia na úrovni EÚ na účely zabezpečenia, aby všetky členské štáty mali zavedené minimálne pravidlá na predchádzanie oneskoreným platbám, mali zavedené správne opatrenia na presadzovanie pravidiel a odrádzanie s cieľom bojovať proti oneskoreným platbám a aby mali primerané prostriedky nápravy. V tejto súvislosti je cielený zásah EÚ prostredníctvom tohto návrhu v súlade so zásadou subsidiarity.

Súčasná smernica o oneskorených platbách je prepracovaným znením prvej smernice o oneskorených platbách (smernica 2000/35/ES) na základe článku 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. Jej revízia je preto v spoločnej kompetencii (spoločnej právomoci) EÚ a vlád jej členských štátov.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Oneskorené platby sa týkajú všetkých členských štátov. Uľahčenie rýchlych platieb si vyžaduje striktné a koordinované pravidlá. Implementácia 27 vnútroštátnych riešení by pravdepodobne viedla k neexistencii jednotných pravidiel, roztrieštenosti jednotného trhu

[10] COM(2023) 168 final.
[11] https://op.europa.eu/webpub/com/refit-scoreboard/en/policy/10/10-6.html.

a vyšším nákladom pre spoločnosti, ktoré obchodujú cezhranične. Opatrenie EÚ je opodstatnené, pretože oneskorené platby majú vplyv na všetky obchodné transakcie vo verejnom obstarávaní a medzi spoločnosťami bez ohľadu na ich veľkosť. Toto opatrenie je možné vykonať len na úrovni EÚ ako revíziu existujúcich právnych predpisov EÚ s cieľom posilniť ich ustanovenia.

Opatrenie EÚ je potrebné s cieľom zaviesť ustanovenia o úrokoch a náhradách, stanoviť jasnejšie platobné podmienky pre transakcie medzi podnikmi, zaviesť ustanovenia o presadzovaní a monitorovaní a zabezpečiť synergie s rámcom verejného obstarávania.

- **Proporcionalita**

Plánovaná iniciatíva neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie jej cieľov. Spoločnostiam sa ukladajú len náklady, ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie týchto cieľov a na naplnenie okamžitých potrieb ľudí, ktorým je určená (napr. spoločnosti, najmä MSP), aby sa predišlo oneskoreným platbám a aby sa zabezpečili rýchle platby.

- **Výber nástroja**

Zvoleným nástrojom je nariadenie, ktorým sa nahradí súčasná smernica o oneskorených platbách. Nariadenie má množstvo výhod vrátane riešenia cezhraničného aspektu oneskorených platieb. Na základe nariadenia budú kľúčové aspekty, ako je maximálna lehota na platby a postupy overovania, úrok z omeškania a výška paušálnej náhrady, rovnaké v celej EÚ a priamo uplatniteľné. Členské štáty budú môcť zároveň prijať prísnejšie ustanovenia o určitých aspektoch. V nariadení sa stanovujú povinnosti týkajúce sa orgánov presadzovania práva, systémov mediácie, riadenia úverov, odbornej prípravy v oblasti finančnej gramotnosti a nekalých zmluvných praktík a ustanovení, bolo by však na členských štátoch, aby ich doplnili podľa svojich vnútroštátnych právnych predpisov. Do nového nariadenia by sa začlenili aj ustanovenia smernice o oneskorených platbách, ktorých sa revízia netýka.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia *ex post*/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

V roku 2015 sa v hodnotení *ex post* smernice o oneskorených platbách[12] posúdila jej relevantnosť, účinnosť, efektívnosť, súdržnosť a pridaná hodnota EÚ. V hodnotení sa dospelo k záveru, že smernica je relevantná a efektívna a nespôsobuje spoločnostiam ani orgánom verejnej moci žiadne významné náklady. Uviedlo sa však aj to, že veriteľom, ktorí dostali platby neskoro, bráni v uplatňovaní práv priznaných smernicou strach z poškodenia obchodných vzťahov. V stanovisku platformy Fit for Future z roku 2021[13] sa uviedlo desať odporúčaní o krátkodobých a dlhodobých opatreniach na riešenie oneskorených platieb. Odporúčané krátkodobé opatrenia zahŕňali vymedzenie značne nevýhodných praktík a doložiek; preskúmanie možnosti prenesenia dôkazného bremena na dlžníka, aby sa veriteľom uľahčilo dokazovanie, že došlo k zneužitiu; podnecovanie MSP, aby presadzovali svoje práva poskytovaním poradenstva a informácií o platobných podmienkach, zabezpečením transparentnosti platobných podmienok a samoreguláciou. Odporúčané dlhodobé opatrenia zahŕňajú obmedzenie zmluvných lehôt splatnosti na maximálne 30 dní v prípade platieb od veľkej spoločnosti MSP, elektronickú fakturáciu a štátny dozor.

[12] https://op.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/400ecc74-9a54-11e5-b3b7-01aa75ed71a1.

[13] Final opinion 2021_SBGR2_06 Late payments_fup_0.pdf (europa.eu).

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Komisia uskutočnila konzultácie so širokým spektrom zainteresovaných strán vrátane orgánov členských štátov, spoločností, najmä MSP, podnikateľských združení z EÚ a vnútroštátnych podnikateľských združení, súkromných osôb a odborníkov z akademickej obce. Konzultačné aktivity zahŕňali výzvu na predkladanie podkladov, verejnú konzultáciu, špecifickú konzultáciu s MSP (panel MSP), dvojstranné rozhovory s kľúčovými zainteresovanými stranami a diskusie so zástupcami členských štátov. Získané informácie boli použité ako vstupné údaje pre návrh.

Na výzvu na predkladanie podkladov odpovedalo 137 zainteresovaných strán a na verejnú konzultáciu bolo v období od 12. januára do 17. marca 2023 prijatých 117 odpovedí[14]. Panel MSP[15] sa konal od 26. januára do 16. marca 2023 a bolo prijatých 939 odpovedí.

Komisia zorganizovala dvojstranné stretnutia s kľúčovými zainteresovanými stranami zastupujúcimi spoločnosti, najmä MSP[16]. O oneskorených platbách sa diskutovalo aj 21. marca a 31. mája 2023 na stretnutiach siete vyslancov pre MSP. Dňa 10. októbra 2022 a 13. januára 2023 sa uskutočnili dve stretnutia s expertnou skupinou pre oneskorené platby[17]. Veľká väčšina zainteresovaných strán potvrdila, že oneskorené platby majú výrazný vplyv na spoločnosti, najmä MSP.

Takmer všetky konzultované skupiny zainteresovaných strán vyjadrili svoju podporu revízii smernice. Niektoré zainteresované strany však poukázali na to, že prísnejšie pravidlá sú v rozpore so zmluvnou slobodou európskych spoločností. Väčšina zainteresovaných strán podporila možnosť obmedzenia lehoty splatnosti pri transakciách medzi podnikmi, pričom uprednostnila 30 dní. Len niekoľko zainteresovaných strán bolo proti návrhu obmedziť lehoty splatnosti. Mnohé zainteresované strany podporili možnosť poskytovať odbornú prípravu v oblasti riadenia úverov a finančnej gramotnosti a zriadiť Európske stredisko pre monitorovanie platieb. Z konzultácií vyplynulo, že úroky z omeškania a náhrady za oneskorené platby sa platia len zriedka. Zainteresované strany súhlasili s automatickou platbou úrokov.

- **Získavanie a využívanie odborných znalostí**

Komisia pri získavaní a využívaní odborných znalostí využila výsledky existujúcich hodnotení a správ: hodnotenie *ex post* smernice o oneskorených platbách[18], správu Komisie Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní smernice o oneskorených platbách (a podporný pracovný dokument útvarov Komisie)[19], uznesenie Európskeho parlamentu o vykonávaní smernice o oneskorených platbách[20] a stanovisko platformy Fit for Future k smernici o oneskorených platbách[21].

---

14 Spätná väzba je k dispozícii tu: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13665-Late-payments-update-of-EU-rules_sk.

15 Panel MSP umožňuje Komisii cielene získať názory MSP a je organizovaný v spolupráci s partnermi Komisie v rámci siete Enterprise Europe Network.

16 Zoznam týchto stretnutí je priložený k posúdeniu vplyvu.

17 Register expertných skupín Komisie a iných podobných subjektov (europa.eu).

18 https://op.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/400ecc74-9a54-11e5-b3b7-01aa75ed71a1.

19 COM(2016) 534 final.

20 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2019-0042_SK.html.

21 Final opinion 2021_SBGR2_06 Late payments_fup_0.pdf (europa.eu).

Zohľadnili sa aj výsledky štúdií a prieskumov: správy o európskych platbách[22], správy o preskúmaní výkonnosti MSP[23], štúdie JRC o oneskorených platbách a firmách[24] a o posúdení hospodárskeho vplyvu rýchlejších platieb v transakciách medzi podnikmi[25] a štúdie Európskej komisie o transakciách medzi podnikmi[26] a o budovaní zodpovednej platobnej kultúry[27].

Komisia zohľadnila aj niekoľko nedávnych rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie. V navrhovanom znení nariadenia sa objasňuje, že paušálna náhrada je splatná za faktúru, a nie za zmluvu, ako sa uvádza v predbežnom rozhodnutí vo veci C-585/20 z 20. októbra 2022[28]. V tomto rozhodnutí Súdny dvor takisto objasnil, že postup overovania alebo prijímania tovaru alebo služieb bude súčasťou zmluvy len v prípade, že povaha tovaru alebo služieb takýto postup oprávňuje. Navrhované nariadenie zahŕňa aj rozsudok vo veci C-122/18 z 28. januára 2020, že povinnosť uložená členským štátom smernicou sa týka skutočného dodržiavania lehôt splatnosti stanovených v smernici orgánmi verejnej moci[29]. Napokon objasňuje dátum, do ktorého prestanú nabiehať úroky z omeškania, podľa predbežného rozhodnutia vo veci C-256/15 z 15. decembra 2016[30].

- **Posúdenie vplyvu**

Výbor pre kontrolu regulácie 10. mája 2023 preskúmal správu o posúdení vplyvu a 12. mája 2023 vydal kladné stanovisko s výhradami[31]. Odporúčania výboru sa zohľadnili v záverečnej verzii posúdenia vplyvu. V posúdení vplyvu sa analyzovali rôzne možnosti politiky na dosiahnutie troch konkrétnych cieľov. V rámci prvého cieľa „**predchádzať oneskoreným platbám**“ sa identifikované opatrenia politiky **(možnosť politiky 1)** zameriavajú na fázu rokovania o obchodnej transakcii, pretože oneskorenia platieb sú často výsledkom neprimeraných alebo nespravodlivých lehôt splatnosti v zmluve. Posudzovali sa rôzne možnosti maximálnej lehoty splatnosti v transakciách medzi podnikmi vrátane maximálneho trvania postupu overovania na potvrdenie súladu tovaru alebo služieb s požiadavkami zmluvy. Posúdila sa aj možnosť preventívneho opatrenia vo forme väčšieho sprístupnenia odbornej prípravy v oblasti riadenia úverov a finančnej gramotnosti pre MSP a uľahčenia prístupu k nej. V rámci druhého cieľa „**uľahčiť včasné platby**“ sa identifikované opatrenia politiky **(možnosť politiky 2)** zameriavajú na boj proti oneskoreným platbám zabezpečením dodržiavania pravidiel o platbách a dodržiavania lehôt splatnosti, a to zavedením povinnej platby úrokov a náhrady a preskúmaním výšky paušálnej náhrady. Posúdili sa aj možnosti týkajúce sa presadzovania a synergie s postupmi verejného obstarávania. V rámci tretieho

22 https://www.intrum.com/publications/european-payment-report/.
23 Preskúmanie výkonnosti MSP (europa.eu).
24 https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC121059.
25 https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC130205.
26 https://publications.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/c8b7391b-9b80-11e8-a408-01aa75ed71a1/language-sk/format-PDF/source-103408786.
27 https://op.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/cb4bc1bd-1467-11ed-8fa0-01aa75ed71a1/language-sk/format-PDF/source-search.
28 Rozsudok z 20. októbra 2022, BFF Finance Iberia S.A.U./Gerencia Regional de Salud de la Junta de Castilla y León (Ú. v. EÚ C 53, 15.2.2021, s. 19), C-585/20, EU:C:2022:806, body 42 a 53.
29 Rozsudok z 28. januára 2020, Komisia/Taliansko, C-122/18, EU:C:2020:41, bod 53.
30 Rozsudok z 15. decembra 2016, Drago Nemec/Republika Slovenija, C-256/15, EU:C:2016:954, bod 59.
31 https://single-market-economy.ec.europa.eu/system/files/2023-09/SEC_2023_313_1_IMPACT_ASSESSMENT_OPINION_EN_V2_P1_2888389.PDF; https://single-market-economy.ec.europa.eu/system/files/2023-09/SWD_2023_313_1_EN_resume_impact_assessment_part1_v3.pdf.

cieľa „**posilniť mechanizmy nápravy, zabezpečiť spravodlivé platobné podmienky a posilniť postavenie spoločností**“ sa identifikované opatrenia politiky **(možnosť politiky 3)** zameriavajú na spravodlivosť a dostupnosť účinných mechanizmov nápravy.

Uprednostňovaná možnosť: na základe posúdenia má každá možnosť potenciálne výhody, ale ak sa vykoná samostatne, nesie so sebou aj určité riziká. V uprednostňovanom balíku opatrení sa preto spájajú najúčinnejšie čiastkové možnosti z možností politiky 1, 2 a 3. Tento balík má niekoľko výhod v porovnaní s každou možnosťou politiky samostatne a do značnej miery eliminuje riziká spojené s každou z nich. Obmedzenie lehôt splatnosti ako v prípade možnosti politiky 1a bude pravdepodobne podstatne účinnejšie, ak bude sprevádzané silnými opatreniami na presadzovanie pravidiel a odrádzanie od oneskorených platieb ako v prípade možnosti politiky 2a. Odrádzajúca sila automatickej platby úrokov a náhrady sa zvýši, keď sa vylúči možnosť obísť tieto ustanovenia vyjednávaním nespravodlivo dlhých lehôt splatnosti. Opatrenia v rámci možnosti politiky 3b poskytnú dodatočnú podporu pre balík. V posúdení vplyvu sa konzervatívne predpokladá, že obmedzenie oneskorených platieb o 35 % je reálne, ak sa spočítajú obmedzenia oneskorených platieb o 23,4 % v prípade možnosti politiky 1, o 17,8 % v prípade možnosti politiky 2 a o 5,5 % v prípade možnosti politiky 3, za predpokladu, že sa jednotlivé možnosti do určitej miery prekrývajú. Posúdením možnosti týkajúcej sa formy právneho aktu sa dospelo k záveru, že uprednostňovanou formou je nariadenie.

Uprednostňovaný balík politík 1a + 2a + 3b
Obmedzenie lehôt splatnosti na 30 dní v transakciách medzi podnikmi.
Postup overovania alebo prijímania obmedzený na 30 dní (bez výnimky).
Členské štáty EÚ uľahčia dostupnosť odbornej prípravy v oblasti riadenia úverov a finančnej gramotnosti vrátane digitálnych platobných nástrojov pre MSP.
Úroky z omeškania sú automatické (odstránená koncepcia „nároku“), je objasnený posledný deň nabiehania úrokov.
Paušálna náhrada za každú oneskorene uhradenú transakciu sa zvýšila na 50 EUR, aby odrážala infláciu.
Členské štáty EÚ určia orgány zodpovedné za presadzovanie práva, ako aj vykonávanie vyšetrovaní z vlastnej iniciatívy alebo prostredníctvom sťažností, oprávnené udeľovať správne sankcie a zverejňovať mená páchateľov. Používanie digitálnych nástrojov na účinnejšie presadzovanie práva.
Pri verejných zákazkách na uskutočnenie stavebných prác musia verejní obstarávatelia a obstarávatelia skontrolovať, či platba hlavnému dodávateľovi bola prevedená na priamych subdodávateľov.
Členské štáty EÚ zriadia vnútroštátny systém mediácie na riešenie platobných sporov v obchodných transakciách.
Členské štáty EÚ budú riešiť otázku nekalých zmluvných podmienok a praktík prostredníctvom svojho vnútroštátneho práva.

Uprednostňovaný balík vytvára pre podniky určité jednorazové náklady. Obmedzenie lehôt splatnosti na 30 dní a povinná platba úrokov prinášajú jednorazové náklady na úpravu v súvislosti s aktualizáciou štandardných lehôt tak, aby odrážali maximálne lehoty splatnosti (56,1 milióna EUR) a upravené výšky náhrad (243 miliónov EUR). Ak sa však obe možnosti politiky prijmú spoločne, obe zmeny možno vykonať jednou úpravou (243 miliónov EUR). Uprednostňovaný balík ukladá dlžníkom opakujúce sa náklady na vymáhanie automatickej platby náhrady (úrok – 228,3 milióna EUR, poplatky – 3,23 miliardy EUR) – čo je však priama výhoda pre veriteľov – a opakujúce sa náklady na vymáhanie priamych regulačných

pokút (136,8 milióna EUR). Ak spoločnosti rešpektujú pravidlá a platia včas, týmto nákladom sa úplne vyhnú. Celkový čistý hospodársky úžitok bude pozitívny, pretože peňažné toky budú pre spoločnosti predvídateľnejšie a ľahšie sa budú riadiť. Administratívne náklady pre hlavných dodávateľov v rámci verejných zákaziek na uskutočnenie stavebných prác spojené s poskytovaním dokladov o platbách subdodávateľom predstavujú 2,2 milióna EUR pre celú EÚ.

Uprednostňovaná možnosť bude prínosom pre orgány verejnej moci vo viacerých smeroch. Hlavná výhoda vyplýva z celkového očakávaného obmedzenia oneskorených platieb, čo znamená menej konkurzov a súvisiacich nákladov pre verejné financie. Správne pokuty, ktoré môžu vnútroštátne orgány presadzovania práva vyberať od spoločností s oneskorenými platbami, sa odhadujú až na 136,8 milióna EUR a môžu takisto pomôcť uhradiť náklady orgánov presadzovania práva. Orgány verejnej moci by mali využiť aj systémy mediácie predpokladané v možnosti politiky 3b, a to priamo (ak chce orgán verejnej moci urovnať spor s dodávateľom), ako aj nepriamo (znížením zaťaženia súdneho systému).

Orgánom verejnej moci vzniknú určité náklady. Poskytnutie prístupu k odbornej príprave v oblasti riadenia úverov a finančnej/digitálnej gramotnosti si vyžaduje určité náklady na úpravu v závislosti od toho, ako členské štáty štruktúrujú svoju podporu, a preto nemožno poskytnúť konečný odhad nákladov. Odhadované opakujúce sa náklady na presadzovanie pri automatickej platbe úrokov a poplatkov v transakciách medzi vládou a podnikmi predstavujú 37,2 milióna EUR, resp. 0,53 miliardy EUR ročne. Týmto nákladom sa dá vyhnúť včasnou platbou. V revízii štandardných zmluvných podmienok, ktorej cieľom je zahrnúť nové náhrady, sa predpokladajú náklady vo výške 10 EUR na orgán ako v prípade možnosti politiky 2. Členské štáty, ktoré nemajú zriadené orgány na presadzovanie práva alebo systémy mediácie, ich budú musieť zriadiť a prevádzkovať, pričom im vzniknú opakujúce sa náklady na presadzovanie, ktoré sa odhadujú na 60 – 65 miliónov EUR ročne (orgány presadzovania práva) a 10 – 40 miliónov EUR ročne (mediačné služby) pre EÚ. Overenie, že subdodávatelia v rámci verejných zákaziek na uskutočnenie stavebných prác podľa smerníc o verejnom obstarávaní dostávajú platby včas, je na uvážení členských štátov, pričom v takom prípade by si prípadné opakujúce sa náklady na presadzovanie nevyžadovali dodatočné zdroje.

Táto iniciatíva prispieva k dosiahnutiu niekoľkých cieľov udržateľného rozvoja. Keďže nepriamo prispeje k hospodárskemu rastu, vytvorí lepšie podnikateľské prostredie na jednotnom trhu (cieľ udržateľného rozvoja 8). V konzultáciách so zainteresovanými stranami sa potvrdilo, že oneskorené platby sú hlavnou príčinou obáv a stresu a oslabujú dôveru v trh. Zvýšením dostupnosti riadenia úverov a finančnej gramotnosti a uľahčením prístupu k nim sa zlepšuje kvalita vzdelávania (cieľ udržateľného rozvoja 4). Táto revízia prispieva k dosiahnutiu cieľa udržateľného rozvoja 9, keďže sa prostredníctvom nej zabezpečuje väčšia spravodlivosť, lepší prístup MSP k finančným službám vrátane cenovo dostupných úverov a uľahčuje sa ich začlenenie do hodnotových reťazcov a trhov. Táto revízia je v súlade s cieľmi klimatickej neutrality stanovenými v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Navrhovaným nariadením sa zjednodušia záležitosti prostredníctvom jednotného a záväzného prístupu k boju proti oneskoreným platbám, ktorý sa bude vzťahovať na spoločnosti všetkých veľkostí bez výnimočného prístupu k MSP. Všetky opatrenia boli koncipované s ohľadom na MSP, ale v konečnom dôsledku z nich budú mať prospech spoločnosti všetkých veľkostí. Keďže oneskorené platby majú väčší vplyv na mikropodniky ako na iné MSP, očakávané

výhody sa s väčšou pravdepodobnosťou prejavia lepšou výkonnosťou spoločností s nula až deviatimi zamestnancami.

Výhody zjednodušenia vyplynú zo stanovenia prísnych a jednotných lehôt splatnosti, čo povedie k menej časovo náročným rokovaniam. Obmedzením lehôt splatnosti sa zníži „faktor strachu“, s ktorým sa stretávajú menší účastníci trhu, ktorí v súčasnosti často akceptujú nespravodlivé lehoty splatnosti pri rokovaní s väčšími účastníkmi trhu. Očakáva sa, že z tohto ustanovenia bude mať priamy prospech najmenej 30 % MSP v EÚ. Kombináciou obmedzenia lehôt splatnosti s odrádzajúcimi opatreniami, ako je automatická splatnosť úrokov a (zvýšenej) náhrady, by sa mal znížiť počet oneskorene zaplatených faktúr a rovnako by sa mali výrazne znížiť náklady spojené so záťažou a časom stráveným vymáhaním oneskorených platieb. Počet osobodní za rok, ktoré spoločnosť strávi vymáhaním oneskorených platieb, sa odhaduje od 5 dní v Nemecku do viac ako 15 dní v Španielsku[32]. Aj na základe veľmi konzervatívnych predpokladov by sa odrádzaním od oneskorených platieb mohlo pre hospodárstvo EÚ27 ročne ušetriť 27,4 milióna osobohodín, čo zodpovedá sume 5 845,4 milióna EUR.

Obmedzením dĺžky lehoty splatnosti a postupu overovania sa pomôže zvýšiť predvídateľnosť peňažných tokov. Návrhom sa takisto prerozdelí finančná záťaž a náklady za spravodlivých podmienok zabezpečím toho, aby každá spoločnosť zaplatila za likviditu, ktorú potrebuje. V súčasnosti je pre menšie spoločnosti alebo spoločnosti so slabším postavením na trhu veľmi administratívne náročné získať financovanie za cenu, ktorá zohľadňuje mieru ich rizika. Oneskorené platby zároveň poskytujú spoločnostiam v menej rizikovom postavení, pre ktoré je jednoduchšie a lacnejšie získať financovanie, pohodlný obchodný úver.

Návrhom sa napokon spoločnostiam uľahčí uplatňovanie ich práv umožnením prístupu k účinnej náprave prostredníctvom mediácie, kde je v súčasnosti súdny postup jedinou dostupnou a často nákladnejšou a časovo náročnejšou možnosťou. Mediácia by umožnila spoločnostiam ušetriť 27 miliónov EUR ročne na súdnych sporoch, ktorým sa dá vyhnúť.

- **Vplyv na konkurencieschopnosť**

Návrh bude mať pravdepodobne pozitívny vplyv na cenu/náklady a konkurencieschopnosť v oblasti inovácií. Pri zvýšenom, stabilnejšom a predvídateľnejšom súhrnnom peňažnom toku majú spoločnosti väčšiu likviditu na investovanie do inovácií alebo môžu preniesť zníženie nákladov na spotrebiteľov. Náklady na financovanie klesajú, keďže banky priamo financujú riziká svojich klientov. Navrhovanou iniciatívou by sa zabezpečili aj predvídateľnejšie podmienky podnikania, čo by viedlo k priaznivejšiemu podnikateľskému prostrediu. Očakáva sa, že bude prínosom pre všetkých účastníkov trhu, ale bude mať väčší vplyv na MSP ako na veľké spoločnosti. Pri veľkých spoločnostiach je väčšia pravdepodobnosť oneskorenej platby ako pri MSP, takže je pravdepodobnejšie, že budú znášať niektoré náklady uvedené v uprednostňovanej možnosti politiky.

Z hľadiska medzinárodnej konkurencieschopnosti musia spoločnosti uskutočňujúce dovozné alebo vývozné transakcie čeliť nesúladu v dĺžke lehôt splatnosti (medzi svojimi záväzkami a pohľadávkami). Spoločnosti budú musieť riadiť riziká vyplývajúce z týchto nesúladov, napríklad dohodou so svojimi medzinárodnými partnermi na práve uplatniteľnom na zmluvu s vymedzením strany, ktorá tieto riziká preberá. Táto zmluvná strana musí potom nájsť

[32] https://www.sage.com/en-gb/blog/wp-content/uploads/sites/10/2017/12/Domino-Effect-Late-Payments-Research-Sage.pdf.

vhodný spôsob financovania nesúladu. Predpokladá sa pritom, že riziká vrátane rizika nezaplatenia riešia za trhových podmienok poskytovatelia financovania obchodu (napríklad hotovostnou zálohou, akreditívom, otvorenými účtami alebo komisným predajom[33]). Tieto riešenia financovania obchodu výrazne obmedzujú vplyv zavedenia povinného stropu na lehoty splatnosti.

Riziko, že pri medzinárodných transakciách by si spoločnosti systematicky vyberali dlhé lehoty splatnosti podľa zákonov krajín mimo EÚ, aby znížili konkurencieschopnosť spoločností, ktoré trvajú na pravidlách EÚ, sa takisto odhaduje ako obmedzené. Mnohé partnerské krajiny EÚ, ako sú Kanada, USA, Turecko a Spojené kráľovstvo, už majú zavedené právne predpisy týkajúce sa oneskorených platieb. Tento scenár sa v EÚ skutočne nenaplnil, pričom niektoré krajiny, ako napríklad Holandsko, zaviedli prísnejšie právne predpisy o platbách ako iné.

- **Zohľadnenie rozvoja IKT**

Smernica o oneskorených platbách nadobudla platnosť vo svete, ktorý bol podstatne menej digitálny. Za desať rokov jej vykonávania mala digitalizácia významný vplyv na všetky aspekty spoločnosti vrátane spôsobu riadenia spoločností či transformácie spôsobu, akým spoločnosti komunikujú alebo predávajú svoje produkty a služby. Opatrenia stanovené v tomto návrhu zodpovedajú tomuto súčasnému trendu, a preto sú „štandardne digitálne“.

Digitálne nástroje a riešenia zohrávajú významnú úlohu v niektorých navrhovaných opatreniach a ovplyvnia ich realizovateľnosť a nákladovú efektívnosť. To platí pre povinnosť určiť orgány zodpovedné za presadzovanie pravidiel týkajúcich sa platieb. Od členských štátov sa takisto požaduje, aby nabádali MSP, aby používali digitálne nástroje, ktoré zrýchľujú platby, a aby im uľahčili prístup k odbornej príprave v oblasti finančnej gramotnosti a riadenia úverov vrátane odbornej prípravy o spôsobe používania digitálnych platobných nástrojov.

- **Základné práva**

Návrhom sa podporí vykonávanie článku 16 Charty základných práv o slobode podnikania. Rýchle platby zvyšujú dôveru v trh a podnecujú podnikanie.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Očakáva sa, že návrh bude mať určitý vplyv na rozpočet členských štátov. Tento vplyv je opísaný v príslušnom oddiele posúdenia vplyvu.

Neočakáva sa, že by mal návrh akýkoľvek vplyv na rozpočet EÚ. Súčasné Stredisko EÚ pre monitorovanie platieb[34] by mohlo podporovať monitorovanie návrhu s využitím existujúcich zdrojov.

[33] https://www.trade.gov/methods-payment.

[34] https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-strategy/late-payment-directive/eu-payment-observatory_en#:~:text=The%20EU%20Observatory%20of%20Payments,commercial%20transactions%20in%20the%20EU.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Miera úspešnosti iniciatívy sa bude merať z hľadiska dosiahnutia týchto cieľov:

- zníženie podielu spoločností, ktoré uvádzajú oneskorené platby ako problém, o 35 % (pokrok sa bude merať na základe referenčnej hodnoty z prieskumu o prístupe podnikov k financiám z roku 2022 pre všetky spoločnosti: cieľom je 28 % v porovnaní s východiskovou hodnotou 43 %),
- zníženie podielu spoločností v každej jednotlivej veľkostnej triede, ktoré uvádzajú oneskorené platby ako problém, o 35 % (pokrok sa bude merať na základe východiskových hodnôt z prieskumu o prístupe podnikov k financiám z roku 2022 pre veľkostné triedy: cieľom je 26 % až 31 % v porovnaní s východiskovým rozmedzím 40 % až 47 %).

Komisia bude monitorovať a hodnotiť vplyv možností politiky na oneskorené platby štyri roky po nadobudnutí účinnosti navrhovaného nariadenia. Uplatňovanie pravidiel EÚ a ich vplyv by sa mohli monitorovať vo výročných správach, ktoré vypracúvajú členské štáty z vlastnej iniciatívy, spolu so správami súkromného sektora vypracovanými tretími stranami. Tieto správy zvyčajne obsahujú podrobnosti o platobnej výkonnosti pri transakciách medzi podnikmi v členských štátoch a o súlade s pravidlami EÚ, ako aj o činnosti orgánov presadzovania práva, pokiaľ ide napríklad o počet prijatých sťažností a počet začatých vyšetrovaní. Výročné správy by mala prediskutovať Komisia a príslušné vnútroštátne orgány. Súčasné Stredisko EÚ pre monitorovanie platieb by v prípade potreby mohlo poskytovať podporu aj vo forme tematických správ.

Viac informácií vrátane neúplného zoznamu možných monitorovacích ukazovateľov je uvedených v prílohe 24 k posúdeniu vplyvu.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Článok 1 (Rozsah pôsobnosti) potvrdzuje súčasný rozsah pôsobnosti a objasňuje, že nariadenie sa nebude vzťahovať na platby za transakcie so spotrebiteľmi, platby vykonané ako náhrada škody ani platby súvisiace s dlhmi, ktoré sú predmetom insolvenčného konania, vrátane konaní, ktorých cieľom je reštrukturalizácia dlhu. V súčasnej smernici o oneskorených platbách sa uvádzajú všetky tieto výnimky, ale toto nové znenie je jasnejšie, keďže ich všetky spája v článku 1.

V **článku 2** (Vymedzenie pojmov) sa zachováva väčšina vymedzenia pojmov súčasnej smernice a dopĺňa sa nové vymedzenie pojmov „postup prijímania alebo overovania“, „dlžník“ a „veriteľ“.

Článok 3 (Lehoty splatnosti) je prísnejší ako články 3 a 4 súčasnej smernice, keďže obmedzuje lehotu splatnosti a trvanie postupu prijímania alebo overovania na maximálne 30 dní a odstraňuje akýkoľvek odkaz na pojem značne nevýhodné praktiky a doložky.

Výnimky pre maximálnu lehotu splatnosti 60 dní pre verejnoprávne subjekty poskytujúce zdravotnú starostlivosť a orgány verejnej moci vykonávajúce hospodárske činnosti, ako je uvedené v článku 4 ods. 4 písm. a) a b) súčasnej smernice, sa rušia.

V tomto článku sa vysvetľuje, že ustanoveniami tohto nariadenia nie sú dotknuté kratšie lehoty, ktoré môžu byť stanovené vo vnútroštátnom práve.

Článok 4 (Platby subdodávateľom vo verejnom obstarávaní) je novým ustanovením, ktorým sa podporuje, aby sa v dodávateľskom reťazci postupovali platby v rámci zákaziek na uskutočnenie stavebných prác, keďže od hlavného dodávateľa sa vyžaduje dôkaz, že zaplatil priamym subdodávateľom.

Článok 5 (Úrok z omeškania) je novým ustanovením. Vychádza z ustanovení článkov 3 a 4 súčasnej smernice a objasňuje, že úrok z omeškania je automaticky splatný, keď sú splnené potrebné podmienky. Takisto sa vyžaduje, aby dlžník poskytol veriteľovi všetky informácie, ktoré potrebuje na zabezpečenie prijatia faktúry. V tomto novom článku 5 sa takisto objasňuje, že úroky z omeškania nabiehajú až do zaplatenia istiny v súlade s judikatúrou.

Článok 6 (Sadzba úroku z omeškania) je nový. Harmonizuje sa ním sadzba úroku z omeškania.

Článok 7 (Rozvrhy platieb) odráža ustanovenia článku 5 súčasnej smernice.

Článok 8 (Náhrada nákladov na vymáhanie) zodpovedá článku 6 súčasnej smernice. Zosúlaďuje sa v ňom paušálna náhrada s infláciou a objasňuje sa, že táto paušálna suma je splatná za každú jednotlivú transakciu, ktorá je zaplatená neskoro.

Článok 9 (Neplatné zmluvné podmienky a praktiky) je nový. Nahrádza sa ním článok 7 súčasnej smernice. Odstraňuje sa pojem „značne nevýhodné“ a stanovuje sa zoznam praktík, ktoré sú podľa nariadenia neplatné.

Článok 10 (Výhrada vlastníctva) zodpovedá článku 9 súčasnej smernice.

Článok 11 (Transparentnosť) zodpovedá článku 8 súčasnej smernice.

Článok 12 (Postupy vymáhania nesporných pohľadávok) zodpovedá článku 10 súčasnej smernice.

Článok 13 (Orgány presadzovania práva) je nový. Uvádza sa v ňom, že členské štáty sú povinné určiť vnútroštátne orgány zodpovedné za presadzovanie nariadenia, ktoré majú spolupracovať s Komisiou a inými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi presadzovania práva.

Článok 14 (Právomoci orgánov presadzovania práva) je nový. Uvádza sa v ňom zoznam právomocí, ktoré musia mať orgány presadzovania práva, aby zabezpečili presadzovania nariadenia.

Článok 15 (Sťažnosti a dôvernosť) je nový. Stanovujú sa v ňom podmienky, za ktorých môžu veritelia a združenia veriteľov podať sťažnosť týkajúcu sa oneskorených platieb, ako aj povinnosti orgánov presadzovania práva v súvislosti so sťažnosťami.

Článok 16 (Alternatívne riešenie sporov) je nový. Podporuje dobrovoľné využívanie účinných a nezávislých mechanizmov alternatívneho riešenia sporov na rýchlejšie urovnanie sporov medzi veriteľmi a dlžníkmi bez poškodenia ich obchodných vzťahov.

Článok 17 (Digitálne nástroje, riadenie úverov a odborná príprava v oblasti finančnej gramotnosti) je nový. Jeho cieľom je zabezpečiť využívanie digitálnych nástrojov na presadzovanie nariadenia a podporu nástrojov na riadenie úverov a odbornú prípravu v oblasti finančnej gramotnosti pre MSP s cieľom obmedziť oneskorené platby.

Článok 18 (Správa) zodpovedá článku 11 súčasnej smernice a uvádza sa v ňom, že Komisia má podať správu o vykonávaní nariadenia štyri roky po nadobudnutí jeho účinnosti.

Článok 19 (Zrušenie) je ekvivalentom článku 13 súčasnej smernice, ktorý je prispôsobený nariadeniu.

Článok 20 (Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie) je ekvivalentom článku 14 súčasnej smernice, ktorý je prispôsobený nariadeniu.

2023/0323 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 114,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru[1],

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

(1) Väčšinu tovaru a služieb v rámci vnútorného trhu dodávajú hospodárske subjekty iným hospodárskym subjektom a orgánom verejnej moci na základe odložených platieb, keď dodávateľ poskytne svojmu zákazníkovi čas na zaplatenie faktúry podľa dohody strán, podľa údajov na faktúre dodávateľa alebo podľa zákona.

(2) Mnoho platieb v obchodných transakciách medzi hospodárskymi subjektmi alebo medzi hospodárskymi subjektmi a orgánmi verejnej moci sa uskutočňuje neskôr, než ako je dohodnuté v zmluve alebo stanovené vo všeobecných obchodných podmienkach či v zákone.

(3) Oneskorené platby majú priamy vplyv na likviditu a predvídateľnosť peňažných tokov, čím sa zvyšujú potreby prevádzkového kapitálu a ohrozuje prístup spoločnosti k externému financovaniu. To ovplyvňuje konkurencieschopnosť, znižuje produktivitu, vedie k prepúšťaniu, zvyšuje pravdepodobnosť platobnej neschopnosti a konkurzov a predstavuje zásadnú prekážku rastu. Škodlivé účinky oneskorených platieb sa šíria v dodávateľských reťazcoch, pretože oneskorenie platieb sa často prenáša na dodávateľov. Týmito negatívnymi dôsledkami sú zasiahnuté najmä malé a stredné podniky (MSP), ktorých existencia od pravidelných a predvídateľných peňažných tokov bytostne závisí. Oneskorené platby preto z dôvodu svojich negatívnych hospodárskych a sociálnych dôsledkov predstavujú pre hospodárstvo Únie značný problém.

(4) Hoci vymáhanie oneskorených platieb súdnou cestou už uľahčujú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004[2], (ES) č. 1896/2006[3], (ES) č.

---

1 Ú. v. EÚ C , , s. .

2 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 z 21. apríla 2004, ktorým sa vytvára európsky exekučný titul pre nesporné nároky (Ú. v. EÚ L 143, 30.4.2004, s. 15).

3 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 z 12. decembra 2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze (Ú. v. EÚ L 399, 30.12.2006, s. 1).

861/2007[4] a (EÚ) č. 1215/2012[5], s cieľom odradiť od oneskorených platieb v obchodných transakciách je nevyhnutné stanoviť doplňujúce ustanovenia.

(5) Podniky by mali mať možnosť obchodovať na celom vnútornom trhu za podmienok, ktoré zaručujú, že cezhraničné transakcie so sebou neprinášajú väčšie riziká než domáci obchod. Uplatňovaním podstatne rozdielnych pravidiel na domáce a cezhraničné transakcie by došlo k narušeniu hospodárskej súťaže.

(6) V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2011/7/EÚ[6] sa stanovujú pravidlá boja proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách. V roku 2019 Európsky parlament zistil v uvedenej smernici niekoľko nedostatkov. V stratégii pre MSP pre udržateľnú a digitálnu Európu[7] sa vyzýva na zabezpečenie prostredia bez oneskorených platieb pre MSP a na posilnenie presadzovania smernice 2011/7/EÚ. V roku 2021 platforma Fit for Future vo svojom stanovisku upozornila na kritické problémy pri vykonávaní uvedenej smernice. Hlavné nedostatky zistené v týchto iniciatívach sa týkajú: nejednoznačných ustanovení o „značne nevýhodných“ lehotách splatnosti pri transakciách medzi podnikmi, nekalých platobných praktík a lehôt pre postupy prijímania a overovania; paušálnej náhrady; asymetrie pravidiel týkajúcich sa lehôt splatnosti pri transakciách medzi vládou a podnikmi a transakciách medzi podnikmi; neexistencie maximálnej lehoty splatnosti pre obchodné transakcie v rámci transakcií medzi podnikmi; nedostatočného monitorovania dodržiavania a presadzovania predpisov; chýbajúcich nástrojov na boj proti informačnej asymetrii, ako aj nástrojov pre veriteľov, ktoré im umožňujú prijímať opatrenia proti dlžníkom, a nedostatku synergií s rámcom verejného obstarávania.

(7) V záujme odstránenia týchto nedostatkov by sa smernica 2011/7/EÚ mala nahradiť.

(8) Mali by sa prijať ustanovenia na zabránenie oneskoreným platbám v obchodných transakciách, ktoré pozostávajú z dodania tovaru alebo poskytovania služieb za odplatu, bez ohľadu na to, či sa uskutočňujú medzi podnikmi alebo medzi podnikmi a verejnými obstarávateľmi/obstarávateľmi, ak sú títo verejní obstarávatelia/obstarávatelia v pozícii dlžníka, keďže títo verejní obstarávatelia/obstarávatelia spracúvajú značný objem platieb podnikom.

(9) Pri verejných zákazkách na práce a stavebné a inžinierske práce sú veľmi často stanovené príliš dlhé lehoty splatnosti a dochádza k oneskoreniam. Toto nariadenie by sa preto malo vzťahovať aj na tieto činnosti.

(10) Transakcie so spotrebiteľmi, platby uskutočnené ako náhrada škody vrátane platieb od poisťovní a platobné povinnosti, ktoré možno zrušiť, odložiť alebo od ktorých možno upustiť v rámci insolvenčného konania alebo reštrukturalizačného konania vrátane konaní o preventívnej reštrukturalizácii podľa smernice Európskeho parlamentu

---

4 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (Ú. v. EÚ L 199, 31.7.2007, s. 1).

5 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 20.12.2012, s. 1).

6 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/7/EÚ zo 16. februára 2011 o boji proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách (Ú. v. EÚ L 48, 23.2.2011, s. 1).

7 COM(2020) 103 final.

a Rady (EÚ) 2019/1023[8], alebo v súvislosti s nimi, by sa z rozsahu pôsobnosti tohto nariadenia mali vylúčiť.

(11) Oneskorená platba predstavuje porušenie zmluvy, ktoré je v dôsledku nízkych alebo žiadnych účtovaných úrokov z omeškania alebo zdĺhavých konaní o náhradu škody finančne atraktívnym riešením pre dlžníkov. Na odvrátenie tohto trendu a odradenie od oneskorených platieb je potrebná rázna zmena smerom ku kultúre včasných platieb vrátane ustanovenia, podľa ktorého by vylúčenie práva účtovať úrok z omeškania bolo neplatné. Zmluvné lehoty splatnosti by sa preto mali obmedziť na 30 kalendárnych dní v prípade transakcií medzi podnikmi, ako aj transakcií medzi vládou a podnikmi, ak je dlžníkom orgán verejnej moci.

(12) Často dochádza k prípadom keď sa na úmyselné predĺženie lehoty splatnosti využívajú postupy prijímania alebo overovania na účel potvrdenia súladu dodaného tovaru alebo poskytnutých služieb s požiadavkami zmluvy, ako aj overovanie správnosti a súladu faktúry. Ich zahrnutie do zmluvy by preto malo byť objektívne odôvodnené osobitnou povahou predmetnej zákazky alebo určitými jej charakteristickými znakmi[9]. Preto by malo byť možné stanoviť v zmluve takýto postup overovania alebo prijímania len vtedy, ak je to podľa vnútroštátneho práva potrebné vzhľadom na osobitnú povahu daného tovaru alebo služieb. S cieľom zabrániť tomu, aby sa postup prijímania alebo overovania používal na predlžovanie lehoty splatnosti, by sa mali v zmluve jasne opísať podrobnosti takéhoto postupu vrátane jeho trvania. Na ten istý účel by mal dlžník začať postup overovania alebo prijímania ihneď po prevzatí tovaru a/alebo služieb, ktoré sú predmetom obchodnej transakcie, od veriteľa, bez ohľadu na to, či veriteľ vystavil faktúru alebo rovnocennú výzvu na zaplatenie. Aby sa neohrozilo dosiahnutie cieľov tohto nariadenia, je vhodné stanoviť maximálne trvanie postupu prijímania alebo overovania.

(13) Týmto nariadením by nemali byť dotknuté kratšie lehoty, ktoré môžu byť stanovené vo vnútroštátnom práve a ktoré sú pre veriteľa výhodnejšie.

(14) Verejné obstarávanie môže zohrávať významnú úlohu pri zlepšovaní výkonnosti platieb. Preto by sa mali zaviesť posilnené synergie medzi politikami a pravidlami verejného obstarávania a cieľmi včasných platieb. Najmä pri verejných stavebných prácach hlavný dodávateľ často neplatí subdodávateľov načas, a to ani vtedy, keď im verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia uhradili zmluvné platby, čo môže viesť k škodlivému dominovému efektu v dodávateľskom reťazci. Je preto vhodné, aby dodávatelia poskytli verejným obstarávateľom a obstarávateľom dôkazy o platbách svojim priamym subdodávateľom.

(15) V záujme konzistentnosti právnych predpisov Únie by sa mali na účely tohto nariadenia uplatňovať pojmy „verejní obstarávatelia“ a „obstarávatelia“ podľa smerníc Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ[10], 2014/24/EÚ[11], 2014/25/EÚ[12] a 2009/81/ES[13].

---

8 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1023 z 20. júna 2019 o rámcoch preventívnej reštrukturalizácie, o oddlžení a diskvalifikácii a o opatreniach na zvýšenie účinnosti reštrukturalizačných, konkurzných a oddlžovacích konaní a o zmene smernice (EÚ) 2017/1132 (Ú. v. EÚ L 172, 26.6.2019, s. 18).

9 Rozsudok z 20. októbra 2022, BFF Finance Iberia S.A.U./Gerencia Regional de Salud de la Junta de Castilla y León (Ú. v. EÚ C 53, 15.2.2021, s. 19), C585/20, EU:C:2022:806, bod 53.

10 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 o udeľovaní koncesií (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 1 – 64).

(16) Úrok z omeškania by sa mal vypočítavať denne ako jednoduchý úrok. Úrok z omeškania je doplnkom splatnej sumy. Predpokladá sa, že záväzky dlžníka zaniknú až vtedy, keď veriteľ dostane splatnú sumu vrátane príslušných úrokov a paušálnej náhrady. Výška úrokov z omeškania by mala narastať až do uhradenia splatnej sumy veriteľovi.

(17) Veriteľ by nemal mať možnosť vzdať sa svojho práva na získanie úrokov z omeškania, keďže úroky z omeškania majú dvojakú funkciu: kompenzovať časť škody, ktorá vznikla veriteľovi z dôvodu omeškania, a uložiť dlžníkovi sankcie za porušenie zmluvy. S cieľom uľahčiť prijímanie úrokov a náhrady v prípade oneskorenej platby veriteľom by právo veriteľa na ich získanie malo byť automatické s výnimkou prípadov, keď omeškanie platby nespôsobil svojim zavinením dlžník.

(18) Aby sa zabezpečilo odradenie od oneskorených platieb, je potrebné, aby veritelia dostali spravodlivú náhradu nákladov na vymáhanie, ktoré im vznikli v dôsledku oneskorenej platby. Tieto náklady by mali zahŕňať náhradu administratívnych nákladov a kompenzáciu interných nákladov, ktoré vznikli v dôsledku oneskorenej platby, a mali by sa kumulovať s úrokom z omeškania za každú jednotlivú obchodnú transakciu, ktorá bola zaplatená oneskorene, ako to stanovil Súdny dvor[14]. Pevne stanovená minimálna suma náhrady nákladov na vymáhanie by sa mala určiť bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne ustanovenia, na základe ktorých môže vnútroštátny súd priznať veriteľovi náhradu v súvislosti s akoukoľvek ďalšou škodou týkajúcou sa oneskorenej platby dlžníka.

(19) Malo by byť možné uskutočňovať platby v splátkach alebo pomocou rozloženia platieb. Každá jednotlivá splátka alebo platba by však mala byť uhradená na základe dohodnutých podmienok a podľa pravidiel pre oneskorené platby stanovených v tomto nariadení.

(20) Okrem pevne stanovenej sumy na pokrytie interných nákladov na vymáhanie by veritelia takisto mali mať nárok na primeranú náhradu ostatných nákladov na vymáhanie, ktoré im vzniknú v dôsledku oneskorenej platby dlžníka. Takéto náklady by mali zahŕňať napríklad náklady, ktoré vznikli veriteľom v dôsledku využitia služieb právnika alebo spoločnosti vymáhajúcej pohľadávky.

(21) Malo by sa zabrániť zneužívaniu zmluvnej slobody v neprospech veriteľa. Ak v dôsledku toho ustanovenie v zmluve alebo praktika, ktoré sa týkajú dátumu alebo lehoty splatnosti, platby alebo sadzby úroku z omeškania, náhrady nákladov na vymáhanie, predĺženia trvania postupu overovania alebo prijímania či úmyselného zdržania alebo zabránenia momentu odoslania faktúry, nie sú v súlade s týmto nariadením, mali by byť neplatné.

---

11 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65 – 242).

12 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243 – 374).

13 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES z 13. júla 2009 o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti a o zmene a doplnení smerníc 2004/17/ES a 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 216, 20.8.2009, s. 76 – 136).

14 Rozsudok z 20. októbra 2022, *BFF Finance Iberia S.A.U./Gerencia Regional de Salud de la Junta de Castilla y León*, C-585/20, ECLI:EU:C:2022:806.

(22) Aby sa podporilo úsilie o zamedzenie zneužívania zmluvnej slobody na ujmu veriteľov, organizácie oficiálne uznané ako organizácie zastupujúce veriteľov alebo organizácie s legitímnym záujmom na zastupovaní podnikov by s cieľom zabrániť oneskoreným platbám mali mať možnosť podať žalobu na vnútroštátnom súde alebo správnom orgáne.

(23) V snahe zaručiť úplné zaplatenie splatnej sumy je dôležité zabezpečiť, aby predávajúcemu zostalo zachované vlastnícke právo k tovaru až do úplného zaplatenia jeho ceny, ak výhrada vlastníctva bola výslovne dohodnutá medzi kupujúcim a predávajúcim pred dodaním tovaru.

(24) V záujme zabezpečenia správneho uplatňovania tohto nariadenia je dôležité zaistiť transparentnosť, pokiaľ ide o práva a povinnosti stanovené v tomto nariadení. S cieľom zabezpečiť uplatňovanie správnych úrokových sadzieb je dôležité, aby ich členské štáty a Komisia zverejnili.

(25) Sankcie za oneskorené platby môžu odrádzať, len ak budú sprevádzané postupmi na dosiahnutie nápravy, ktoré sú z pohľadu veriteľa rýchle a účinné. Všetci veritelia so sídlom v Únii by preto mali mať k dispozícii účelné postupy vymáhania nesporných pohľadávok.

(26) S cieľom uľahčiť a zabezpečiť súlad s týmto nariadením by členské štáty mali určiť orgány zodpovedné za jeho presadzovanie, ktoré plnia svoje povinnosti a úlohy objektívnym a spravodlivým spôsobom a zabezpečujú rovnaké zaobchádzanie so súkromnými podnikmi a orgánmi verejnej moci. Tieto orgány presadzovania práva by mali vykonávať vyšetrovania z vlastnej iniciatívy, konať na základe sťažností, pričom by mali byť okrem iného oprávnené ukladať sankcie a pravidelne zverejňovať svoje rozhodnutia. Okrem toho by členské štáty v záujme účinnejšieho presadzovania mali v čo najväčšej možnej miere využívať digitálne nástroje.

(27) S cieľom zabezpečiť jednoduché a dostupné prostriedky nápravy by členské štáty mali podporovať dobrovoľné využívanie účinného a nezávislého mechanizmu alternatívneho riešenia sporov na riešenie platobných sporov v obchodných transakciách.

(28) Faktúry vedú k výzvam na zaplatenie a predstavujú dôležité dokumenty v reťazci transakcií na účel dodávky tovaru a poskytovania služieb, pričom okrem iného umožňujú stanovenie termínov splatnosti. Je dôležité podporovať systémy, ktoré poskytujú právnu istotu, pokiaľ ide o presný dátum prijatia faktúr dlžníkmi, a to aj v oblasti elektronickej fakturácie, kde by prijatie faktúr mohlo generovať elektronické dôkazy, a ktoré sa čiastočne riadia ustanoveniami o fakturácii uvedenými v smernici Rady 2006/112/ES[15] a v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2014/55/EÚ[16].

(29) Na obmedzenie oneskorených platieb, zachovanie optimálnych peňažných tokov, zníženie úverového rizika a zvýšenie potenciálu rastu môže mať významný vplyv účinný prístup podnikov, najmä MSP, k odbornej príprave v oblasti riadenia úverov a finančnej gramotnosti. MSP však často nemajú kapacitu na investovanie do takejto odbornej prípravy, pričom odborná príprava a vzdelávacie materiály zamerané na zlepšenie znalostí MSP o správe úverov a faktúr sú v súčasnosti k dispozícii len vo

[15] Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 11.12.2006, s. 1).

[16] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/55/EÚ zo 16. apríla 2014 o elektronickej fakturácii vo verejnom obstarávaní (Ú. v. EÚ L 133, 6.5.2014, s. 1).

veľmi obmedzenej miere. Preto je vhodné stanoviť, že členské štáty musia zabezpečiť, aby bola pre MSP dostupná odborná príprava v oblasti riadenia úverov a finančnej gramotnosti, a to aj pokiaľ ide o používanie digitálnych nástrojov na včasnú realizáciu platieb.

(30) Niektoré ustanovenia v tomto nariadení súvisia s ustanoveniami smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/633[17]. Vzťah medzi smernicami 2011/7/EÚ a (EÚ) 2019/633 je vysvetlený v odôvodneniach 17 a 18 a v článku 3 ods. 1 smernice (EÚ) 2019/633. Keďže týmto nariadením sa nahrádza smernica 2011/7/EÚ, nemali by ním byť dotknuté pravidlá stanovené v smernici (EÚ) 2019/633 vrátane ustanovení, ktoré sa vzťahujú na platby uskutočnené v rámci školského programu[18], dohody o rozdelení hodnôt[19] a určité platby za predaj hrozna, muštu a vína v inom ako spotrebiteľskom obale v sektore vinohradníctva a vinárstva[20], s výnimkou maximálnych lehôt splatnosti týkajúcich sa dodávok poľnohospodárskych a potravinových výrobkov, ktoré nepodliehajú skaze. Toto nariadenie však nebráni členským štátom v tom, aby zaviedli alebo zachovali vnútroštátne ustanovenia uplatniteľné v poľnohospodárskom a potravinárskom sektore, ktoré stanovujú prísnejšie platobné podmienky alebo odlišný výpočet lehôt splatnosti *dies a quo*, ako aj postupy overovania a prijímania pre dodávateľov poľnohospodárskych a potravinových výrobkov, ktoré sú pre veriteľa výhodnejšie.

(31) Cieľom tohto nariadenia je boj proti oneskoreným platbám v obchodných transakciách v záujme zabezpečenia riadneho fungovania vnútorného trhu, a tým aj podpora konkurencieschopnosti podnikov, a to najmä MSP. Tieto ciele nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, pretože uplatňovanie vnútroštátnych riešení by pravdepodobne viedlo k neexistencii jednotných pravidiel, fragmentácii jednotného trhu a vyšším nákladom pre spoločnosti obchodujúce cezhranične. Tieto ciele možno preto lepšie dosiahnuť na úrovni Únie. Únia preto môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.

(32) S cieľom poskytnúť všetkým príslušným aktérom dostatočný čas na zavedenie opatrení potrebných na dosiahnutie súladu s týmto nariadením by sa jeho uplatňovanie malo odložiť. Aby sa však zabezpečila lepšia ochrana veriteľov, obchodné transakcie, ktoré sa majú uhradiť po dátume nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia, podliehajú jeho ustanoveniam, a to aj v prípade, že príslušná zmluva bola podpísaná pred dátumom začatia jeho uplatňovania.

---

17 Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/633 zo 17. apríla 2019 o nekalých obchodných praktikách vo vzťahoch medzi podnikmi v poľnohospodárskom a potravinovom dodávateľskom reťazci (Ú. v. EÚ L 111, 25.4.2019, s. 59).

18 Článok 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671).

19 Článok 172a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671).

20 Článok 147a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 671).

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1
Rozsah pôsobnosti

1. Toto nariadenie sa vzťahuje na platby uskutočnené v rámci transakcií medzi podnikmi alebo medzi podnikmi a orgánmi verejnej moci, ak je dlžníkom orgán verejnej moci, ktoré vedú k dodaniu tovaru alebo poskytovaniu služieb za odplatu (ďalej len „obchodné transakcie“).

2. Dodanie tovaru alebo poskytovanie služieb uvedené v odseku 1 zahŕňajú projektovanie a realizáciu verejných prác, stavebných a stavebno-inžinierskych prác.

3. Toto nariadenie sa neuplatňuje na žiadnu z týchto platieb:

   a) platby za transakcie so spotrebiteľmi;

   b) platby vykonané ako náhrada škody vrátane platieb od poisťovní;

   c) platby vyplývajúce z povinností, ktoré možno zrušiť, odložiť alebo od ktorých možno upustiť v rámci insolvenčného alebo reštrukturalizačného konania alebo v súvislosti s nimi vrátane konaní o preventívnej reštrukturalizácii podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1023[21].

4. S výnimkou článku 3 ods. 1 nie sú týmto nariadením dotknuté ustanovenia smernice (EÚ) 2019/633.

Článok 2
Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „podnik“ je akákoľvek organizácia bez ohľadu na jej formu a spôsob financovania, ktorá nezávisle vykonáva hospodársku alebo odbornú činnosť;

2. „orgán verejnej moci“ je akýkoľvek verejný obstarávateľ v zmysle vymedzenia v článku 6 bode 1 smernice 2014/23/EÚ, v článku 2 ods. 1 bode 1 smernice 2014/24/EÚ alebo v článku 3 ods. 1 smernice 2014/25/EÚ;

3. „oneskorená platba“ je platba, ktorá sa neuskutočnila v zmluvnej alebo zákonnej lehote splatnosti stanovenej v článku 3;

4. „splatná suma“ je suma, ktorá mala byť zaplatená v zmluvnej alebo zákonnej lehote splatnosti stanovenej v článku 3, a to vrátane uplatniteľných daní, ciel, poplatkov alebo odvodov uvedených na faktúre alebo v rovnocennej výzve na zaplatenie;

5. „vykonateľný titul“ je akékoľvek rozhodnutie, rozsudok alebo platobný rozkaz vydaný súdom alebo iným príslušným orgánom, súkromnoprávna listina alebo akýkoľvek iný vydaný dokument vrátane tých, ktoré sú predbežne vykonateľné, či už na účel jednorazovej platby, alebo na účel platenia v splátkach, ktorý umožňuje veriteľovi uplatniť si nárok voči dlžníkovi pomocou prostriedkov núteného výkonu;

[21] Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1023 z 20. júna 2019 o rámcoch preventívnej reštrukturalizácie, o oddlžení a diskvalifikácii a o opatreniach na zvýšenie účinnosti reštrukturalizačných, konkurzných a oddlžovacích konaní a o zmene smernice (EÚ) 2017/1132 (Ú. v. EÚ L 172, 26.6.2019, s. 18).

6. „výhrada vlastníctva“ je zmluvná dohoda, podľa ktorej predávajúcemu zostáva zachované vlastnícke právo k dotknutému tovaru až do úplného zaplatenia ceny;

7. „postup prijímania alebo overovania“ je postup na zabezpečenie súladu dodaného tovaru alebo poskytnutých služieb s požiadavkami zmluvy;

8. „dlžník“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba alebo akýkoľvek orgán verejnej moci, ktorý je povinný uhradiť platbu za dodaný tovar alebo za poskytnutú službu;

9. „veriteľ“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba alebo akýkoľvek orgán verejnej moci, ktorý dlžníkovi dodal tovar alebo poskytol služby.

Článok 3

Lehoty splatnosti

1. V prípade obchodných transakcií nesmie lehota splatnosti presiahnuť 30 kalendárnych dní odo dňa doručenia faktúry alebo rovnocennej výzvy na zaplatenie dlžníkom za predpokladu, že dlžník prijal tovar alebo služby. Táto lehota sa vzťahuje tak na transakcie medzi podnikmi, ako aj na transakcie medzi orgánmi verejnej moci a podnikmi. Rovnaká lehota splatnosti sa uplatňuje aj na pravidelné a nepravidelné dodávanie poľnohospodárskych a potravinových výrobkov, ktoré nepodliehajú skaze, ako sa uvádza v článku 3 ods. 1 písm. a) bode i) druhej zarážke a v článku 3 ods. 1 písm. a) bode ii) druhej zarážke smernice (EÚ) 2019/633, pokiaľ členské štáty nestanovia pre takéto výrobky kratšiu lehotu splatnosti.

2. Postup prijímania alebo overovania môže byť výnimočne stanovený vo vnútroštátnom práve len vtedy, ak je to nevyhnutne potrebné vzhľadom na osobitnú povahu tovaru alebo služieb. V takom prípade sa v zmluve opíšu podrobnosti postupu prijímania alebo overovania vrátane jeho trvania.

3. Ak sa v zmluve stanovuje postup prijímania alebo overovania v súlade s odsekom 2, maximálne trvanie tohto postupu nesmie presiahnuť 30 kalendárnych dní odo dňa prijatia tovaru alebo služieb dlžníkom, a to aj vtedy, ak sa takýto tovar dodal alebo služby poskytli pred vystavením faktúry alebo rovnocennej výzvy na zaplatenie. V tom prípade dlžník začne postup prijímania alebo overovania ihneď po prevzatí tovaru a/alebo služieb, ktoré sú predmetom obchodnej transakcie, od veriteľa. Lehota splatnosti nesmie presiahnuť 30 kalendárnych dní od uskutočnenia takéhoto postupu.

4. Lehota splatnosti stanovená v odseku 1 je maximálna lehota splatnosti a nie je ňou dotknutá kratšia lehota, ktorá môže byť stanovená vo vnútroštátnom práve.

Článok 4

Platby subdodávateľom vo verejnom obstarávaní

1. V prípade verejných zákaziek na uskutočnenie stavebných prác, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smerníc Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ, 2014/24/EÚ, 2014/25/EÚ a 2009/81/ES[22], dodávatelia poskytnú verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom v zmysle uvedených smerníc dôkaz o tom, že v príslušných prípadoch zaplatili svojim priamym subdodávateľom zapojeným do

[22] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES z 13. júla 2009 o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti a o zmene a doplnení smerníc 2004/17/ES a 2004/18/ES.

plnenia zákazky v lehotách a za podmienok stanovených v tomto nariadení. Dôkaz môže mať formu písomného vyhlásenia dodávateľa a dodávateľ ho verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi poskytne pred akoukoľvek žiadosťou o platbu alebo najneskôr spolu s ňou.

2. Ak verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nedostal dôkaz stanovený v odseku 1 alebo má informácie o oneskorenej platbe hlavného dodávateľa jeho priamym subdodávateľom, bezodkladne to oznámi orgánu presadzovania práva svojho členského štátu.

Článok 5
Úrok z omeškania

1. V prípade oneskorenej platby je dlžník povinný zaplatiť úrok z omeškania s výnimkou prípadov, keď dlžník za dané oneskorenie platby nenesie zodpovednosť.

2. Úrok z omeškania musí dlžník splatiť veriteľovi automaticky bez toho, aby veriteľ musel zaslať upomienku, ak sú splnené tieto podmienky:

   a) veriteľ si splnil zmluvné záväzky a povinnosti stanovené zákonom;

   b) dlžník dostal faktúru alebo rovnocennú výzvu na zaplatenie;

   c) veriteľ nedostal v zmluvnej alebo zákonnej lehote splatnosti stanovenej v článku 3 splatnú sumu uvedenú na faktúre alebo v rovnocennej výzve na zaplatenie.

3. Veriteľ sa nemôže vzdať svojho práva na úrok z omeškania.

4. Dátum prijatia faktúry alebo rovnocennej výzvy na zaplatenie nesmie byť predmetom zmluvnej dohody medzi dlžníkom a veriteľom.

5. Dlžník poskytne veriteľovi všetky relevantné informácie, aby zabezpečil prijatie a spracovanie faktúry alebo rovnocennej výzvy na zaplatenie od veriteľa hneď po jej doručení.

6. Ak sú splnené podmienky stanovené v odseku 2, úrok z omeškania začína plynúť od poslednej z týchto udalostí:

   a) prijatie faktúry alebo rovnocennej výzvy na zaplatenie dlžníkom;

   b) prijatie tovaru alebo služieb dlžníkom.

7. Úrok z omeškania nabieha až do zaplatenia splatnej sumy.

Článok 6
Sadzba úroku z omeškania

1. Úrok z omeškania sa rovná referenčnej sadzbe zvýšenej o 8 percentuálnych bodov.

2. Členské štáty, ktorých menou je euro, zabezpečia, aby referenčná sadzba zodpovedala jednej z týchto hodnôt:

   a) úroková sadzba používaná Európskou centrálnou bankou pre jej hlavné refinančné operácie;

   b) hraničná úroková sadzba vyplývajúca z postupov tendra s pohyblivou úrokovou sadzbou pre posledné hlavné refinančné operácie Európskej centrálnej banky.

3. V členských štátoch, ktorých menou nie je euro, je referenčnou sadzbou sadzba stanovená národnou centrálnou bankou daného členského štátu.

4. Referenčnou sadzbou za prvý polrok príslušného roku je sadzba stanoviteľná k 1. januáru daného roku. Referenčnou sadzbou za druhý polrok príslušného roku je sadzba stanoviteľná k 1. júlu daného roku.

Článok 7
Rozvrhy platieb

Ak sa platba uskutočňuje na základe rozvrhov, v ktorých sa stanovujú splátky, a niektorá zo splátok nie je uhradená do dohodnutého dátumu, úrok z omeškania uvedený v článku 5 sa vypočítava na základe akejkoľvek sumy po splatnosti. Vypláca sa aj náhrada v súlade s článkom 8.

Článok 8
Náhrada nákladov na vymáhanie

1. Ak sa úrok z omeškania stane splatným v súlade s článkom 5, dlžník automaticky dlhuje veriteľovi paušálnu náhradu za náklady na vymáhanie, ktorej výška zodpovedá paušálnej sume 50 EUR za každú jednotlivú obchodnú transakciu.

2. Paušálnu náhradu uvedenú v odseku 1 platí dlžník veriteľovi ako náhradu za vlastné náklady veriteľa na vymáhanie bez potreby upomienky.

3. Veriteľ sa nemôže vzdať svojho práva získať paušálnu náhradu stanovenú v odseku 1.

4. Veriteľ je oprávnený získať od dlžníka popri paušálnej náhrade uvedenej v odseku 1 primeranú náhradu všetkých nákladov na vymáhanie presahujúcich túto paušálnu náhradu a vzniknutých v dôsledku dlžníkovho omeškania s platbou.

5. Tento článok sa uplatňuje bez toho, aby boli dotknuté práva veriteľa na akúkoľvek inú náhradu.

Článok 9
Neplatné zmluvné podmienky a praktiky

1. Neplatné sú tieto zmluvné podmienky a praktiky:

   a) stanovenie lehoty splatnosti v rozpore s článkom 3;

   b) vylúčenie alebo obmedzenie práva veriteľa na získanie úroku z omeškania stanoveného v článku 5 alebo práva na získanie náhrady nákladov na vymáhanie stanovenej v článku 8;

   c) predĺženie trvania postupu overovania alebo prijímania nad rámec lehoty stanovenej v článku 3 ods. 3;

   d) úmyselné odďaľovanie alebo zabránenie okamihu odoslania faktúry.

2. Členské štáty zabezpečia existenciu primeraných a účinných prostriedkov na ukončenie zmluvných podmienok a praktík uvedených v odseku 1.

3. Prostriedky uvedené v odseku 2 zahŕňajú možnosť, aby organizácie oficiálne uznané ako organizácie zastupujúce veriteľov alebo organizácie s oprávneným záujmom zastupovať podniky začali konanie pred súdmi alebo príslušnými správnymi orgánmi.

Článok 10

Výhrada vlastníctva

Ak sa dlžník a veriteľ pred dodaním tovaru výslovne dohodli na výhrade vlastníctva, veriteľ si ponecháva vlastnícke právo k danému tovaru až do jeho úplného uhradenia.

Článok 11

Transparentnosť

1. Členské štáty zabezpečia transparentnosť práv a povinností stanovených v tomto nariadení, a to aj zverejnením platnej sadzby zákonného úroku z omeškania.

2. Komisia zverejní na internete aktuálne sadzby úroku z omeškania, ktoré sa uplatňujú v členských štátoch.

Článok 12

Postupy vymáhania nesporných pohľadávok

1. Za predpokladu, že dlh alebo konanie nie sú sporné, veritelia získajú do 90 kalendárnych dní od podania žaloby na súde alebo od podania na inom príslušnom orgáne vykonateľný titul, a to aj prostredníctvom zrýchleného postupu a bez ohľadu na výšku dlhu.

2. Pri výpočte lehoty uvedenej v odseku 1 sa nezapočítavajú tieto obdobia:

   a) lehoty na doručenie písomností;

   b) akékoľvek omeškania spôsobené veriteľom.

3. Tento článok sa uplatňuje bez toho, aby tým boli dotknuté ustanovenia nariadenia (ES) č. 1896/2006.

Článok 13

Orgány presadzovania práva

1. Každý členský štát určí jeden alebo viacero orgánov zodpovedných za presadzovanie tohto nariadenia (ďalej len „orgán presadzovania práva“).

2. Orgány presadzovania práva v prípade potreby prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie dodržania lehôt splatnosti.

3. Orgány presadzovania práva účinne spolupracujú navzájom a s Komisiou a poskytujú si vzájomnú pomoc pri vyšetrovaniach, ktoré majú cezhraničný rozmer.

4. Orgány presadzovania práva koordinujú svoje činnosti s inými orgánmi zodpovednými za presadzovanie iných právnych predpisov Únie alebo vnútroštátnych právnych predpisov, a to aj prostredníctvom povinnej výmeny informácií.

5. Orgány presadzovania práva postúpia doručené sťažnosti týkajúce sa oneskorených platieb v odvetví poľnohospodárstva a potravinárstva príslušným orgánom presadzovania práva podľa smernice (EÚ) 2019/633.

Článok 14

Právomoci orgánov presadzovania práva

1. Orgány presadzovania práva musia mať potrebné zdroje a odborné znalosti na plnenie svojich povinností a musia mať tieto právomoci:

   a) právomoc začať a vykonávať vyšetrovania z vlastnej iniciatívy alebo na základe sťažnosti;

   b) právomoc požadovať od veriteľov a dlžníkov, aby poskytli všetky informácie potrebné na vedenie vyšetrovaní týkajúcich sa oneskorených platieb v obchodných transakciách;

   c) právomoc vykonávať neohlásené kontroly na mieste v rámci svojich vyšetrovaní;

   d) právomoc prijímať rozhodnutia, v ktorých sa konštatuje porušenie tohto nariadenia a ktorými sa od dlžníka vyžaduje, aby zaplatil úrok z omeškania, ako sa stanovuje v článku 5, alebo ktorými sa od dlžníka vyžaduje, aby poskytol veriteľovi náhradu, ako sa stanovuje v článku 8;

   e) právomoc ukladať subjektom zodpovedným za porušenie pokuty a iné sankcie a predbežné opatrenia alebo iniciovať konania o ich uložení;

   f) právomoc požadovať od dlžníka, aby ukončil porušovanie nariadenia;

   g) právomoc uverejňovať svoje rozhodnutia uvedené v písmenách d), e) a f).

2. Členské štáty stanovia pravidlá, pokiaľ ide o sankcie uplatniteľné pri porušení tohto nariadenia, a prijmú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich uplatňovania. Stanovené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.

3. Členské štáty o týchto pravidlách a opatreniach [do …/bezodkladne] informujú Komisiu a bezodkladne jej oznámia každú nasledujúcu zmenu, ktorá ich ovplyvní.

Článok 15

Sťažnosti a dôvernosť

1. Veritelia môžu podať sťažnosť buď orgánu presadzovania práva v členskom štáte, v ktorom sú usadení, alebo orgánu presadzovania práva v členských štátoch, v ktorých je usadený dlžník. Orgán presadzovania práva, ktorému je sťažnosť adresovaná, je príslušný na presadzovanie tohto nariadenia.

2. Organizácie oficiálne uznané za organizácie zastupujúce veriteľov alebo organizácie s oprávneným záujmom zastupovať podniky majú právo podať sťažnosť orgánom presadzovania práva uvedeným v článku 13 na žiadosť jedného alebo viacerých svojich členov alebo prípadne na žiadosť jedného alebo viacerých členov ich členských organizácií, ak sa títo členovia domnievajú, že boli dotknutí porušením tohto nariadenia.

3. Ak o to sťažovateľ požiada, orgán presadzovania práva prijme potrebné opatrenia na primeranú ochranu totožnosti sťažovateľa. Sťažovateľ určí všetky informácie, v prípade ktorých žiada o zachovanie dôvernosti.

4. Orgán presadzovania práva, ktorému je doručená sťažnosť, informuje sťažovateľa v primeranej lehote po jej doručení o tom, aké kroky zamýšľa v nadväznosti na sťažnosť prijať.

5. Ak sa orgán presadzovania práva domnieva, že neexistujú dostatočné dôvody na to, aby v súvislosti so sťažnosťou konal, informuje sťažovateľa v primeranej lehote po doručení sťažnosti o dôvodoch svojho rozhodnutia.

6. Ak orgán presadzovania práva usúdi, že existujú dostatočné dôvody na to, aby v súvislosti so sťažnosťou konal, v primeranej lehote začne, vykoná a uzavrie vyšetrovanie sťažnosti.

7. Ak orgán presadzovania práva zistí, že dlžník porušil toto nariadenie, požiada dlžníka, aby nezákonný postup ukončil.

Článok 16
Alternatívne riešenie sporov

1. Bez toho, aby bolo dotknuté právo veriteľov podávať sťažnosti podľa článku 15 a povinnosti a právomoci orgánov presadzovania práva stanovené v článkoch 13, 14 a 15, členské štáty podporujú dobrovoľné využívanie účinných a nezávislých mechanizmov alternatívneho riešenia sporov na urovnávanie sporov medzi dlžníkmi a veriteľmi.

2. Mechanizmy alternatívneho riešenia sporov uplatňované v sporoch týkajúcich sa oneskorených platieb podnecujú strany sporu, aby samy našli riešenie, a musia byť rýchle, účinné a nákladovo efektívne, pričom sa zachová dôvera medzi stranami.

Článok 17
Digitálne nástroje, riadenie úverov a odborná príprava v oblasti finančnej gramotnosti

1. Členské štáty na účinné presadzovanie tohto nariadenia v čo najväčšej možnej miere využívajú digitálne nástroje.

2. Členské štáty zabezpečia, aby nástroje na riadenie úverov a odborná príprava v oblasti finančnej gramotnosti boli dostupné a prístupné malým a stredným podnikom, a to aj pokiaľ ide o používanie digitálnych nástrojov na realizáciu včasných platieb.

Článok 18
Správa

Do [Úrad pre publikácie: vložte dátum = 4 roky po nadobudnutí účinnosti tohto nariadenia] Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o vykonávaní tohto nariadenia.

Článok 19
Zrušenie

Smernica 2011/7/EÚ sa zrušuje.

Odkazy na zrušenú smernicu sa považujú za odkazy na toto nariadenie.

Článok 20
Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie

1. Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

2. Uplatňuje sa od [Úrad pre publikácie: vložte dátum = 12 mesiacov od nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia].

3. Obchodné transakcie uskutočnené po dátume začatia uplatňovania tohto nariadenia podliehajú ustanoveniam tohto nariadenia, a to aj vtedy, keď bola podkladová zmluva uzavretá pred týmto dátumom.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Štrasburgu

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predseda/predsedníčka	*predseda/predsedníčka*